

Luftskiftisskipanir viðurkendar sum heilivágur

— móti ovurviðkvæmi av ymsum slag — kanska einamest móti trongd ella astmu, elvdari av smákyktum, so nevndum «midum», sum eru so vanligar í dusti innanhýsis

Luftskiftisskipanir fyri einar 20 túsund krónur eru nú viðurkendar av danska heilsustýrinum sum heilivágur.

Sostatt fáa túsundtals dansk húski í næstum hesar skipanir innlagdar ókeypis.

Talan er um astmarakt fólk, fólk sum eru ovurviðkvæm mótevnis so nevndu «midum», sum eru í nærum øllum húsdusti. Danski serfrøðingarsiga, at hetta beista kyktid, ið annars er vandaleyst í allar aðrar mátar, nærast og trívist í ólukkumáta í donskum heimum. Vandaleys sum so, men ikki fyri fólk við andatrøngd, og kemur ikki broyting í, so gongur ikki long tíð til 12. hvar dani hevur astmu.

Jens Korsgaard, lungnaserfrøðingur á kommunusjúkrahúsnum í Árhús, fegnast um viðurkenningina av luftskiftisskipanum sum heilsabót og hann er visur í, at hetta einnamalt kann lekja nærum allar teir astmasjúklingar, ið hava hesa sjúku av midnum.

REINA OG FRÍSKA LUFT UPPÁ RESEPT

Hesin sami Jens Korsgaard, sum ivaleyst er tann í øllum heiminum, ið besta skil hevur á midum í húsdusti og hvussu hesar ávirka íbúðarumhvervið, gjørdi í 1984 eina doktararitgerð um evnið og hevur eisini í árvís staðið fremst í stríðnum móti hesum evarska smáu skaðakyktum. Hetta hevur hann eitt nú gjørt við at skriva sjúklingunum resept uppá luftskiftisskipanir, men í mesta lagi ein av 10 sjúklingum fingur hesa hjálp frá myndugleikum. Øllum hinum varð hetta noktað; kommunurnar høvdu ikki ráð til slíkt.

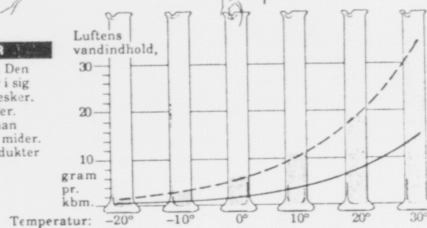
Men við nýggju viðurkenningini frá heilsamyndugleikum hevur Jens Korsgaard fingið viðhald og kommunurnar skulu nú gjalda tað tað kostar at veita hesum astmasjúklingum »luftskiftisskipanir«.

Hetta er tó treytað av at serkunnleikin á økinum

1 MILLIMETER

Husstøvmin er ca. 0,3 mm. Den lever i støv og hudaffald og er i sig selv helt uskadelig for mennesker. Den hverken stikker eller bider. Problemerne kommer, når man indånder luft, som er fuld af mider. Miderne og duses affaldsprodukter kan fremkalde allergi.

Så meget vand kan luften indeholde. Den stiplede linie viser luftens maksimale vandindhold ved de forskellige temperaturer. Den fuldt optrukne linie viser 45% luftfugtighed målt med et hygrometer. Under denne grænse kan miderne ikke overleve. Samtidig kræver miderne mindst 7 gram vand pr. km.

hevur kansað og váttaí, at í meira lagi av hesum smákyktum eru í íbúðini hjá sjúklinginum, at hetta ikki kann broytast við vanligu góðum reinføri og at hesi kykt eru høvuðsáttvoldin til viðkvæmissjúkuna.

BETRI AT FYRIBYRGJA

Teir báðir Jens Korsgaard og ein annar serfrøðingur á økinum, Ronald Dahl, ívast ikki í, at hesin óhugnaligi vøksturinn av hesum smákyktum í donskum íbúðum stendst av teirri nógvu og tettu bjálvingini, sum er vorðin alt meira vanlig í Danmark, serliga aftaná sonevndu oljukurppuna. Tí saman við tættleikanum og minna luftskiftinum verður eisini meira ráligt, hóast hetta kanska ikki kennist so, tí tað altið er flótt inni,

Hver tolvte af os vil få astma

En katastrofe er under udvikling, fordi vores boliger er blevet alt for tætte, siger læger

af Emil Rolsted

Hver tolvte dansker er godt på vej til at få astma.

Årsagen er den allergi-fremkaldende husstøvmide. Den breder sig foruroligende i vores boliger, fordi vi har fået tætnet dem så godt, at de er blevet for fugtige.

Det er som at bo i plastikposer, siger overlæge, dr. med. Ronald Dahl, Lungeklinikken, Århus Kommunehospital.

Det er en moderne boligkatastrofe, som er i fuld gang, siger 1. reservelege, dr. med. Jens Korsgaard.

Deres beregninger viser, at når katastrofen er fuldbredt, vil otte procent af befolkningen være astmatikere, fordi de er blevet allergiske over for husstøvmiderne i deres hjem. For dem der siden var to procent allergiske over for miderne, og tallet stiger hurtigt.

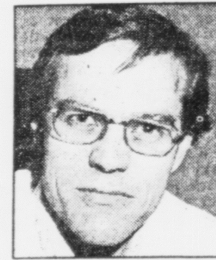
Da et bredt udsnit af danske boliger i 1977 blev undersøgt for mider, var 80 procent af dem under færegrensen og 20 procent over færegrensen.

Nu, ti år efter, er det blevet lige omvendt. 80 procent er over færegrensen, og kun 20 procent er under den.

Alle kan blive allergiske over for miderne, hvis de udsættes længe nok for tilstrækkelig mængde af dem. Ingen kan føle sig sikker. Undersøgelser af beboere i de mest midelfyldte hjem viser dog, at det skums er hver tolvte, der udvikler egentlig midastma.

Vejen til at undgå miderne er kraftig ventilation om vinteren, så luftfugtigheden kommer ned.

■ Les side 6 i 4. del: Ventilationsanlæg som medicin

Yvirlækni Ronald Dahl: Íbúðir okkara eru vorðnar so fløskutættar at lungnavirksemið er darvað álvarsliga.

Dr. med. Jens Korsgaard: Luftskiftisskipanir eru í íbúðunum tað sama sum trygdarbeltni í bilunum.

men meiri væta er kortini í innluftini og midurnar trívast tí sum ongantíð fyrr.

Annar eimur, gass, tubbaksroykur, dust og luktur av ymiskum slag verður nú eisini meir lavbyrgdur inni í íbúðunum. Hetta nerver ikki minni andaveik fólk og áriníð á lunguni má sigast kunna vera stórt, tá hugsað verður um at lunguni útbrett eru á stóð við ein hampa fótboítssvøll.

Sum er er nøgdin av midum í 8 av 10 donskum heimum 100 í hvørjum grammi av dusti. Hetta er í meira lagi og er hetta avgjörda hámarkið sum Jens Korsgaard og hansara serfrøðingar vilja góðtaka.

Ronald Dahl fegnast um, at tað nú ber til at hjálpa teimum miduovurviðkvæmum við luftskiftisskipanum, men týðningarmeiri er við fyrirbyggjandi tiltøkum at minka um talið á nýggjum sjúklingum. Henda vanlukka, sum gerst størri og størri dag frá degi má stóðgast og hetta sigur hann gerst bert við betri luftskifti í húsum.

KUNNU FYRIBEINAST UM VEITURIN

Frágast er at fara í hernað móti midnum um veiturin tí tá er vætunnihaldið í luftini minni og fyr íat livbjarga sær skulu teir hava í minsta lagi 45% rel. luftvætu. Fyri at røka hesum marki, skal øll luftin í íbúðini skiftast hvønn tíma um roknað verður við, at eitt vanligi húski við sveitta og magerð gevvur frá sær 12 liter av vætu um døgnið. Hetta kostar sjálvsagt nakað í mistum hita ella olju, men við luftskiftisskipan, sum endurvinnur hitan úr brúktu luftini, eru hesir midu-drápsdagar á hávetri lítlið dýrari í olju enn vanligi.

Framherjarnir móti midnum í Danmark hava í heili fimm ár kravt, at mekaniskar luftskiftisskipanir skulu vera sett í øll nýggj húsa og at hesar skulu ver toll-/momsfríar eins og trygdarbelti til bilar.

BÝR SJÁLVR Í ØTØTTUM HÚSUM

Jens Korsgaard hevur sjálvsagt luftskiftisskipan í síni íbúð og Ronald Dahl býr í einum eibri »ótøttum« húsum. Hann nýtir meiri olju, men hann heldur hetta vera góða verju móti midnum og tí ovurviðkvæmi, tær elva til.

Visindamenninir fegnast um, at tað endiliga er komið so langt við fatanini manna millum av midu-heilsuvandanum og at heilsamyndugleikarnir nú veita astmasjúklingum figgarligan stuðul til hesi tól, men vóna eisini, at ynski og kræv teirra um luftskiftisskipanir til øll, frísk sum sjúk, verður eftirlíkað.

Um ikki, so verður í av 8 dønnum astmasjúkur áðrenn langt frálíður.

Kelda: Bo-gódt teigurin í Árhús Stiftstidende

Japansk dygd, tá hon er best..

- 4-takts bensinmotorur
- Transportabilt generatoranlegg
- Sveisianlegg
- Vatnpumpur
- Havafresarar
- 2- og 4-hjols traktorar
- reiðskap/tilhoyr
- Pleuklipparar
- Plenuraktorur og »Rider«
- 4-takts páhangsmotorur
- Kavasleingjari

Royndi ein HONDA — og fáid prógvið!

Forhandlari:

Carl á Lag P/f

Tlf. 14922
Yviri við Strond 21